

СУТНІСТЬ АДАПТИВНОГО ТУРИЗМУ ТА СПЕЦИФІКА ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЇ

СІЛВАНЕНКО Валерія,

здобувачка освітнього ступеня «Бакалавр»

спеціальності «Туризм та рекреація»,

Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг

Туризм, спрямований на задоволення рекреаційних потреб в активному відпочинку, змістовному дозвіллі та всебічному вдосконаленні осіб з обмеженими можливостями, з'явився у 1970-х роках і розвивався у відповідних вітчизняних громадських організаціях [1]. На означення такого виду туристської діяльності існує чимало термінів, серед яких «інклюзивний туризм», «безбар'єрний туризм», «доступний туризм», «реабілітаційний туризм», «корекційно-освітній туризм», «паратуризм», «маломобільний туризм», «адаптивний туризм».

Основою останньої дефініції є адаптивна (така, що передбачає «пристосування будови і функцій людського організму до мінливих умов зовнішнього середовища» [3]) рекреація – розширене відтворення та розвиток життєвих (фізичних, психічних, духовних, інтелектуальних) сил певної категорії людей під час проведення туристських заходів, фізичної реабілітації, оздоровлення, соціальної інтеграції тощо.

До суб'єктів адаптивного туризму відносимо такі категорії населення (за [3] з доопрацюваннями автора):

1) люди з проблемами здоров'я: а) особи з фізичними порушеннями (порушення опорно-рухового апарату, порушення рухової функції); б) особи з сенсорними порушеннями, тобто органів відчуття та мовлення; в) особи з розумовими, інтелектуальними, психічними порушеннями;

2) відносно здорові люди похилого віку: а) 60–69 років; б) 70–79 років; в) 80–90 років; в) довгожителі (більше 90 років).

У зв'язку з неспровокованою українською стороною військовою російською агресією (активна фаза якої розпочалась 24.02.2022 і триває дотепер) в Україні серед мирного населення та військовослужбовців суттєво збільшилась чисельність осіб з інвалідністю. Адаптивний туризм може стати для них потужним засобом реабілітації, можливістю оздоровлення, ліквідації наявних психологічних бар'єрів, отримання психологічного задоволення від занять руховою активністю, бо він є тим видом діяльності, що може допомогти відновитися, психологічно покращити самопочуття, перестати фіксуватися на своїх соматичних відчуттях, і, залучаючись до ритму подорожі, вийти з важкої стресової ситуації, пов'язаної із захворюванням і наслідками лікування, відчутти себе активним і потрібним [2].

При плануванні й організації туристських маршрутів для осіб з інвалідністю обов'язково потрібно враховувати:

- 1) специфіку адаптивних туристів;
- 2) ймовірність настання незапланованих/непередбачуваних обставин;
- 3) наявність адаптованих туристських об'єктів.

1. Під специфікою адаптивних туристів розуміємо їхні фізичні можливості, що розрізняються залежно від приналежності до певної категорії населення: 1) осіб з фізичними, сенсорними або розумовими, інтелектуальними, психічними порушеннями, 2) відносно здорових людей похилого віку. При визначенні туристських потреб кожної групи туристів потрібно враховувати й обмеження функцій їхнього організму.

2. До незапланованих/непередбачуваних обставин відносимо: а) погане самопочуття подорожуючих, що унеможливорює проходження маршруту; б) природні катаклізми (землетрус, виверження вулкану, сходження снігової лавини, повінь, буревій, сель, зсув, цунамі, спека тощо); в) надзвичайні ситуації у техногенному середовищі; г) негативні соціально-політичні дії, явища та процеси (передусім – збройне протистояння сторін). Для уникнення критичних наслідків погіршення стану здоров'я адаптивних туристів на маршрутах вказуються організовані чи створюються проміжні центри допомоги (рятувні загони), де працюють працівники МНС та пункти першої медичної допомоги.

3. Адаптованими туристськими об'єктами вважаємо такі, що характеризуються: а) атрактивністю – привабливістю для цієї категорії подорожуючих; б) доступністю, в першу чергу – транспортною; в) відповідним знакуванням на місцевості; г) необхідним програмним забезпеченням, зокрема: візуальні сповіщувачі, конвертори тексту в сурдопотік, дублювання візуальної і текстової інформації за Брайлем, спеціальні підйомники.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов В.В., Шарикіна К.А. Розвиток туризму для осіб з обмеженими життєвими можливостями. *Комунальне господарство міст*. 2015. Вип. 119. С. 63–65.
2. Інклюзивний реабілітаційно-соціальний туризм – розвиток нового виду реабілітації осіб з інвалідністю в Україні. URL: <http://www.hetman.tv/pomera/2016/2016-3-68/tupre.html>
3. Топалова О.І. Суспільно-географічні передумови та перспективи розвитку адаптивного туризму в Україні : дис. ... канд. геогр. н. ; 11.00.02. Київ, 2016. 175 с.

Науковий керівник: к. геогр. н., доцент Новикова В. І.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Національний університет харчових технологій
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Полтавський фаховий коледж підприємництва і ресторанного бізнесу
Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 березня 2025 року, Київ

КИЇВ 2025

УДК 338.48:339.923:061.1ЄС(477)

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ННІ неперервної освіти і туризму Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол №9 від 20 березня 2025 р.)

Євроінтеграційні процеси в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі України: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції (12 березня 2025 р.). Київ: НУБіП України. 2025. 350 с.

Редакційна колегія:

Мельниченко С. В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Сердюк М. Є. – доктор технічних наук, професор кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Олюніна С. Л. – викладач кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

У збірнику тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції висвітлюються результати наукових досліджень студентської молоді з питань, присвячених євроінтеграційним процесам у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу України. У матеріалах розглядаються виклики та перспективи адаптації галузі туризму в умовах євроінтеграції, інноваційні технології в закладах HoReCa, туристичне країнознавство, організація дозвілля молоді.

Конференція проводиться з метою посилення профорієнтаційної роботи із залучення активної шкільної молоді до навчання в НУБіП України, посилення наукової складової підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» і «Магістр», оприлюднення результатів їх дослідницької роботи, підвищення ефективності, якості наукових досліджень, обміну досвідом і представлення результатів науково-дослідної діяльності, обговорення дискусійних питань та визначення пріоритетів подальшого розвитку науки.

Видання розраховане для здобувачів вищої освіти, дослідників, викладачів, суб'єктів підприємницької діяльності.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Колектив авторів, 2025

© НУБіП України, 2025